

NLF 2019/0667

Spaanse regeling voor topvoetbalclubs kwalificeert niet als staatssteun

HvJ 26 februari 2019, T-865/16, ECLI:EU:T:2019:113

Belastingtijdvak 2008-2011

Wetsartikel(en) 107, 108 VWEU

SAMENVATTING

Ingevolge een Spaanse wet waren alle Spaanse professionele sportclubs verplicht om zich om te vormen tot sociedades anonimas deportivas (sportieve vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid; hierna: SAD's). De wet had als doel om een meer verantwoordelijk beheer van de activiteiten van de clubs aan te moedigen door hun rechtsvorm aan te passen.

Een uitzondering werd echter gemaakt voor professionele sportclubs die een positief balanssaldo haalden tijdens de boekjaren voorafgaand aan de vaststelling van de wet. FC Barcelona en drie andere professionele voetbalclubs (Club Atlético Osasuna, Athletic Club en Real Madrid Club de Fútbol) vielen onder deze uitzondering en hebben daarom hun activiteiten voortgezet in de vorm van sportclubs. In tegenstelling tot de SAD's zijn sportclubs rechtspersonen zonder winstoogmerk en in die hoedanigheid genieten zij een bijzonder belastingtarief voor hun inkomsten. Dit tarief was tot in 2016 lager dan het tarief voor SAD's. De Europese Commissie (de Commissie) is van mening dat er sprake is van een fiscale voorkeursbehandeling en dus van verboden staatssteun. Daarom heeft de Commissie Spanje gelast om de regeling stop te zetten en om bij de vier sportclubs over de jaren 2008 tot en met 2011 het verschil terug te vorderen tussen de betaalde vennootschapsbelasting en de vennootschapsbelasting die zij hadden moeten afdragen als zij met ingang van het belastingjaar 2000 de rechtsvorm van een

SAD zouden hebben aangenomen. Het Gerecht van eerste aanleg van het HvJ oordeelt echter dat er geen sprake is van verboden staatssteun. Het bestreden staatssteunbesluit van de Commissie is daarom nietig verklaard. De Commissie kan nog bij het HvJ in beroep gaan tegen het oordeel van het Gerecht.

NOOT

Herziening van besluit Europese Commissie

Volgens het Gerecht heeft de Europese Commissie te eenvoudig naar deze kwestie gekeken. Het gaat niet alleen om het verschil in de belastingtarieven in Spanje, maar ook om de aftrekposten. De verdediging van de vier voetbalclubs had laten zien dat er dan nog maar weinig verschil overbleef. Real Madrid zou als non-profitorganisatie zelfs meer belasting hebben betaald dan wanneer het ook was overgegaan naar de nieuwe rechtsvorm. De Europese Commissie had voor de beoordeling alleen naar *de jure* staatssteun gekeken, terwijl de clubs en Spaanse voetbalbond in hun verdediging bewijzen leverden dat deze staatssteun *de facto* niet aanwezig was. Beide begrippen zijn nader uitgewerkt in onder andere onderdeel 121 en 122 van de Mededeling van de Commissie van 19 juli 2016.¹

Verplichting om rechtsvorm te veranderen

Vreemd eigenlijk waarom indertijd niet alle Spaanse voetbalclubs moesten switchen naar de nieuwe rechtsvorm, waarmee meer toezicht op de financiën kon worden toegepast. De vier uitzonderingen waren clubs die in de voorafgaande jaren wel positieve resultaten hadden behaald, hoewel dat natuurlijk in latere jaren zo weer anders kan zijn.

Staatssteunverbod VWEU

Mijn eerste reactie op deze zaak was dat ik me afvroeg waar de Commissie zich mee bemoeide. De bevoegdheden in de sfeer van de directe belastingen berusten bij de lidstaten. Zij dienen deze bevoegdheid niettemin in overeenstemming met het Unierecht uit te oefenen. Een begunstigende fiscale regeling kan tot een ongelijk speel-

veld op de Europese binnenmarkt leiden en daarmee in de vorm van het in artikel 107 VWEU neergelegde verbod op onrechtmatige staatssteun als een boemerang bij de lidstaten terugkomen. Lidstaten hebben geen ongebreidelde vrijheid om selectief met de directe belastingen voor bepaalde ondernemingen om te gaan.

Nederlandse voetbalclubs

In Nederland lijkt deze kwestie niet te kunnen voorkomen, omdat alle voetbalclubs ongeacht hun juridische status (normaliter bv of stichting) onder de Wet VpB 1969 vallen. Eerder wees de Hoge Raad een poging van voetbalclub NAC af om als algemeen nut beogende instelling vrijgesteld te kunnen worden van vpb.² Na de wetwijziging van 2012 kan een voetbalclub die de stichting als rechtsvorm gebruikt echter wel onder de vrijstelling van artikel 6 Wet VpB 1969 vallen, indien binnen de winstgrenzen wordt gebleven of verlies wordt gemaakt. Dat lijkt echter nauwelijks interessant, omdat een eventueel verlies dan ook niet verrekenbaar is. Die club zal dan vermoedelijk een verzoek indienen bij de Inspecteur om af te zien van de vpb-vrijstelling (artikel 6, lid 3, Wet VpB 1969). Ook voor het financiële toezicht op de voetbalclubs lijkt in Nederland het verschil in rechtsvorm niet van belang te zijn. Wel heeft een andere potentiële kwestie van staatssteun in het Nederlandse voetbal gespeeld bij PSV, dat in 2011 de grond rond het stadion voor € 48 miljoen aan de gemeente Eindhoven wilde verkopen. Na drie jaar onderzoek besloot de Commissie echter dat geen sprake was van een bevoordeling, omdat de gemeente de marktprijs betaalde voor de grond waartegenover een marktconforme erfpacht voor PSV stond.

Dick Molenaar

All Arts Belastingadviseurs / Erasmus Universiteit

¹ Mededeling van 19 juli 2016, 2016/C 262/01, PbEU 2016, C 262.

² HR 12 mei 2006, 40.684, ECLI:NL:HR:2006:AT8202.